

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 325/2017-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. júna 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], zastúpeného Advokátskou kanceláriou FUTEJ & Partners, s. r. o., Radlinského 2, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Daniel Futej, CSc., vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 9 Co 641/2014 z 30. apríla 2015 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 143/2016 z 23. novembra 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. mája 2017 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1

Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 9 Co 641/2014 z 30. apríla 2015 (ďalej len „napadnutý rozsudok“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Cdo 143/2016 z 23. novembra 2016 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Z obsahu sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že rozsudkom sp. zn. 8 C 215/2011 zo 6. mája 2014 Okresný súd Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) zamietol žalobu sťažovateľa, ktorou sa domáhal náhrady škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom Národnej banky Slovenska (ďalej len „NBS“) podľa § 9 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o zodpovednosti za škodu“), ktorá mu mala vzniknúť aj v príčinnej súvislosti s nesprávnym úradným postupom NBS pri výkone bankového dohľadu nad činnosťou Podielového družstva slovenské investície (ďalej len „družstvo“). Po podaní odvolania zo strany sťažovateľa krajský súd napadnutým rozsudkom rozhodnutie okresného súdu sp. zn. 8 C 215/2011 zo 6. mája 2014 potvrdil.

3. Ako ďalej sťažovateľ v sťažnosti s poukazom na podrobne uvedené skutkové okolnosti prerokúvanej veci uvádza (v skutkovo a právne obdobných veciach podal právny zástupca sťažovateľa za iných rôznych sťažovateľov ústavnému súdu viaceré sťažnosti v roku 2015 a tiež 2016 a 2017, ktoré ústavný súd už viackrát odmietol ako zjavne neopodstatnené, pozn.), do družstva vložil svoje finančné prostriedky na účely ich ďalšieho investovania a zhodnocovania, pričom družstvo predmetnú činnosť vykonávalo na základe verejnej ponuky majetkových hodnôt v zmysle ustanovenia § 126 zákona č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o cenných papieroch) v znení neskorších predpisov.

4. V dôsledku nezákonných postupov tak družstva, ako aj obchodníka s cennými papiermi mala vzniknúť sťažovateľovi škoda, keďže prišiel o svoje finančné prostriedky, ktoré mu družstvo nevrátilo a nikdy ani nevráti. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 8 C 215/2011 zo 6. mája 2014 však žalobu sťažovateľa zamietol s odôvodnením, že sťažovateľ nepreukázal vznik škody nesprávnym úradným postupom NBS. Sťažovateľ nebol ani v žiadnom záväzkovom vzťahu k obchodníkovi s cennými papiermi a medzi konaním družstva a konaním NBS podľa okresného súdu taktiež chýba priama príčinná súvislosť s prípadnou škodou sťažovateľa, ktorú mu mal spôsobiť štát.

5. Sťažovateľ v sťažnosti uvádza, že krajský súd v napadnutom rozsudku okrem iného konštatoval, že *„NBS svojim postupom neporušila svoje povinnosti, keďže pri výkone verejnej moci postupovala v rozsahu svojich kompetencií daných jej zákonom, nedopustila sa pri svojom rozhodovaní žiadneho excesu a ani nepostupovala spôsobom nezlučiteľným s ochranou základných práv a ľudských slobôd. Postup NBS bol v súlade s Ústavou SR, podľa ktorej štátne orgány môžu konať iba na základe Ústavy, v jej medziach, v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.“*

6. Dovolanie sťažovateľa proti napadnutému rozsudku krajského súdu najvyšší súd napadnutým uznesením ako procesne neprípustné odmietol.

7. Sťažnosťou podanou ústavnému súdu sťažovateľ namieta najmä arbitrárnosť a ústavnú neudržateľnosť záverov tak krajského súdu, ako aj najvyššieho súdu.

8. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ žiada, aby ústavný súd prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie a konštatoval, že napadnutým rozsudkom krajského súdu, ako aj napadnutým uznesením najvyššieho súdu bolo porušené jeho základné právo na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, napadnuté rozhodnutia zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie a aby mu priznal úhradu trov konania.

II.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu

11. Pokiaľ ide o sťažovateľom napadnutý rozsudok krajského súdu, ústavný súd v prvom rade podotýka, že v súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva [ďalej len „ESLP“ (napr. rozsudok ESLP z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 52, 53 a 54)], podľa ktorej dvojmesačná lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu začne plynúť dňom doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku (dovolaní) a je považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu, ústavný súd považoval lehotu

na podanie sťažnosti ústavnému súdu aj v tomto prípade za zachovanú aj proti označenému rozsudku krajského súdu (napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 69/2010, II. ÚS 91/2011).

12. Podľa § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde k návrhu na začatie konania sa musí pripojiť splnomocnenie na zastupovanie navrhovateľa advokátom... ak tento zákon neustanovuje inak. V splnomocnení sa musí výslovne uviesť, že sa udeľuje na zastupovanie pred ústavným súdom.

13. Podľa § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone.

14. Ústavný súd zdôrazňuje, že viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania osobitne platí v prípadoch, v ktorých osoby požadujúce ochranu svojich základných práv a slobôd sú zastúpené advokátom.

15. Z uvedeného vyplýva, že ústavný súd má v ústave a v zákone o ústavnom súde presne definované právomoci, uplatnenie ktorých je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania (čl. 127 ods. 1 ústavy, § 20 a § 50 zákona o ústavnom súde).

16. Ústavný súd vzhľadom na dikciu ustanovenia § 20 zákona o ústavnom súde konštatuje, že hoci sťažovateľ prostredníctvom kvalifikovaného zástupcu s návrhom doručil aj splnomocnenie pre advokáta na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom, predmetné splnomocnenie bolo udelené iba na podanie ústavnej sťažnosti proti rozhodnutiu najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 143/2016 z 23. novembra 2016.

17. Ústavný súd v zhode so svojou skoršou judikatúrou a rozhodnutím v obdobnej veci vedenej pod sp. zn. I. ÚS 745/2016, v ktorej je právnym zástupcom ten istý advokát ako u sťažovateľa (uznesenie zo 7. novembra 2016), považuje za potrebné zdôrazniť, že zmyslom inštitútu splnomocnenia je, že sa udeľuje inej osobe v rozsahu presne

vymedzenom splnomocniteľom, pričom splnomocniteľ uvedeným úkonom dáva tretím osobám najavo, v akom rozsahu ho splnomocnená osoba zastupuje.

18. Vzhľadom na uvedené dospel ústavný súd k záveru, že splnomocnenie udelené advokátovi na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom (ako obligatórna náležitosť návrhu na začatie konania pred ústavným súdom v zmysle § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde) nebolo udelené na zastupovanie vo veci namietaného porušenia sťažovateľom označených práv napadnutým rozsudkom krajského súdu, ktorý je v petite sťažnosti tiež uvedený, ale len na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom v rozsahu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu.

19. V súvislosti s uvedeným nedostatkom ústavný súd pripomína, že tento nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (napr. IV. ÚS 77/08, I. ÚS 368/2010, III. ÚS 357/2010, II. ÚS 309/2010, I. ÚS 162/2010, IV. ÚS 234/2010, III. ÚS 206/2010, IV. ÚS 159/2010, IV. ÚS 213/2010, IV. ÚS 134/2010). Ústavný súd v tejto súvislosti už vo svojom uznesení sp. zn. II. ÚS 117/05 z 11. mája 2005 uviedol: „Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom.“

20. Aj v tomto ohľade naďalej zostáva v platnosti zásada „*vigilantibus iura scripta sunt*“, t. j. bdelým patrí právo, a to o to zvlášť, ak ide o osoby práva znalé (napr. advokáta).

21. Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Nad rámec uvedeného ústavný súd dodáva, že aj v prípade, ak by sťažovateľ bol v preskúmanom rozsahu riadne zastúpený advokátom, jeho sťažnosť v tejto časti by odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti (pozri už stabilnú judikatúru ústavného súdu v podobných veciach, napr. I. ÚS 208/2017, I. ÚS 547/2016...).

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu

22. K porušeniu označených práv uznesením najvyššieho súdu malo podľa sťažovateľa dôjsť tým, že najvyšší súd odmietol právo sťažovateľa na súdnu ochranu a dostatočne sa nevysporiadal s tým, čo je možné považovať za procesnú vadu v zmysle platnej právnej úpravy, a svoje uznesenie nedostatočne odôvodnil.

23. Ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že právo na súdnu ochranu sa v občianskoprávnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom vrátane dovolacích konaní.

24. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne

medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

25. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

26. Ústavný súd z tohto hľadiska preskúmal napadnuté uznesenie, pričom nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup najvyššieho súdu nemajúci oporu v zákone.

27. Právny názor najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania je na stranách 2 až 6 napadnutého rozhodnutia zdôvodnený jasne, zrozumiteľne a presvedčivo. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia najvyšší súd dostatočným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré bolo potrebné dovolanie sťažovateľa odmietnuť ako procesne neprípustné, pričom sa ústavne konformným spôsobom vysporiadal s podstatnými dovolacími námietkami sťažovateľa a pritom sa opieral aj o svoju vlastnú judikatúru. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je preto podľa názoru ústavného súdu z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné a nesignalizuje takú príčinnú súvislosť medzi ním a sťažovateľom označenými právami, ktorá by zakladala reálnu možnosť vysloviť ich porušenie po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

28. Pokiaľ sa sťažovateľ s právnym názorom najvyššieho súdu v otázke akceptácie vyslovenej neprípustnosti ním podaného dovolania nestotožňuje, ústavný súd napokon dodáva, že otázka posúdenia podmienok dovolacieho konania je otázkou zákonnosti a jej riešenie nemôže viesť k záveru o porušení sťažovateľom označených práv.

29. Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd tiež zdôrazňuje, že sťažnosti v obdobných veciach (skutkovo a právne rovnakých), v ktorých iných sťažovateľov zastupoval advokát zastupujúci aj sťažovateľa, viackrát vo vzťahu k najvyššiemu súdu ako dovolaciemu súdu už odmietol ako zjavne neopodstatnené a tieto rozhodnutia sú právnenému zástupcovi sťažovateľa dobre známe, pretože mu boli už riadne doručené 30. decembra 2016 – uznesenie sp. zn. I. ÚS 712/2016 z 23. novembra 2016, alebo 2. januára 2017 – uznesenie sp. zn. I. ÚS 732/2016 z 30. novembra 2016 a napokon 23. marca 2017 – uznesenie sp. zn. I. ÚS 87/2017.

30. Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. júna 2017